

Uchwały Rady Gminy
ORG/0007/73/2024

**UCHWAŁA NR VII/47/24
RADY GMINY SZELKÓW**

z dnia 27 listopada 2024 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.) i art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Dariusz Bartosiewicz

UZASADNIENIE

do Uchwały Nr VII/47/24 Rady Gminy Szeków z dnia 27 listopada 2024 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.) rada gminy uchwała gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Mając powyższe na uwadze zasadne jest podjęcie niniejszej uchwały.

PEŁNOMOCNIK
Wójta Gminy ds. Profilaktyki Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych i Narkomanii
mgr Hanna Chodźna-Soltysiak

Załącznik
do Uchwały Nr VII/47/24
Rady Gminy Szelków
z dnia 27 listopada 2024 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na lata 2025 - 2028**

ROZDZIAŁ I

Samorząd gminny a ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii

1. Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w gminie jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.) i ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, z późn. zm.).
2. Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii samorząd gminny jest zobowiązany do:
  - 1) prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności zadania te obejmują:
    - a) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii;
    - b) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
    - c) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych;
    - d) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii;
    - e) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art. 13¹ i art. 15 ustawy) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
    - f) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej;
    - g) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego;

- 2) realizacji w/w zadań w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- 3) ustalania, w drodze uchwały, maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy odrębnie dla:
  - poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych,
  - zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży,
  - zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- 4) powołania gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności inicjujących działania w zakresie określonym w pkt 1 oraz podejmujących czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych wykonują także ekspertyzy dotyczące zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z podjętymi uchwałami rady gminy oraz wydają opinie w drodze postanowień, stanowiące warunek wydania zezwolenia przez Wójta Gminy na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych (zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy).

3. Przy opracowywaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 - 2028 uwzględnione zostały wskazówki wynikające z rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

4. Zadania i sposoby ich realizacji określone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 - 2028 dostosowane są do potrzeb lokalnych, przyjętej strategii i celów działania. Ich wykonanie ukierunkowane jest diagnozą problemów alkoholowych występujących na terenie gminy Szeków. Związane jest z potencjalnymi możliwościami prowadzenia wskazanych form pracy i wykonania w oparciu o posiadane lokalne zasoby instytucjonalne i osobowe oraz ewentualną pomoc merytoryczną i materialną ze strony podmiotów zewnętrznych – jednostek samorządowych wyższego szczebla, organizacji, instytucji i osób fizycznych.

5. Finansową podstawę realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 -2028 stanowią dochody gminy z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

6. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028 może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii, po uzyskaniu pozytywnej opinii Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
W zależności od charakteru zgłaszanych zmian wymagane są także opinie lub uchwały Rady Gminy Szelków.

7. Za koordynację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028 odpowiedzialny jest Pełnomocnik Wójta Gminy ds. Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.

8. Obowiązujące Uchwały Rady Gminy Szelków i Zarządzenia Wójta Gminy Szelków dotyczące wykonania zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii:
  - 1/ Uchwała Nr XLI/201/2018 Rady Gminy w Szelkowie z dnia 1 sierpnia 2018 r. w sprawie maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Szelków,
  - 2/ Uchwała Nr XLI/202/2018 Rady Gminy w Szelkowie z dnia 1 sierpnia 2018 r. w sprawie zasad usytuowania na terenie Gminy Szelków miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
  - 3/ Zarządzenie Nr 27/08 Wójta Gminy Szelków z dnia 8 września 2008 r. w sprawie powołania Pełnomocnika Wójta Gminy ds. Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,
  - 4/ Zarządzenie Nr 21/2023 Wójta Gminy Szelków z dnia 3 marca 2023r. r. w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Szelków.

ROZDZIAŁ II

Diagnoza sytuacji dotycząca problemów alkoholowych i problemów narkomanii na terenie Gminy Szelków

1. Informacje ogólne

Głównymi celami diagnozy społecznej na terenie Gminy Szelków była:

- Identyfikacja przyczyn wywołujących sytuacje problemowe,
- Identyfikacja wzajemnych związków pomiędzy problemami i kwestiami społecznymi,
- Identyfikacja skali problemów społecznych w danym układzie administracyjnym,
- Identyfikacja regionalnych, lokalnych uwarunkowań problemów społecznych,
- Analiza podejmowanych działań zmierzających do rozwiązania sytuacji problemowej lub jej złagodzenia,
- Analiza proponowanych rozwiązań przez politykę społeczną regionu.

Charakterystyka próby badawczej

Na potrzeby diagnozy zdecydowano się na zastosowanie nieprobabilistycznego doboru próby losowej, ze względu na fakt, iż był on najbardziej odpowiedni do ustalonych celów badawczych. Badania zostały przeprowadzane na przełomie maj - czerwiec 2024 roku. Obszary dotyczące ogólnej wiedzy i opinii mieszkańców, ich doświadczeń osobistych oraz postrzegania zjawiska uzależnień w najbliższym otoczeniu zostały przeanalizowane za pomocą badania ankietowego. W badaniu łącznie wzięło udział 191 osób, w tym:

- 104 dorosłych mieszkańców,
- 60 uczniów klas 4-8,
- 27 przedstawicieli instytucji pomocowych.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy oraz liczbowy.

2. Wyniki przeprowadzonych badań:

1) Problem uzależnień od alkoholu wśród dorosłych mieszkańców

- najwięcej mieszkańców (28,85%) spożywa alkohol „kilka razy w roku” , znaczący odsetek mieszkańców (19,23%) deklaruje, że w ogóle nie spożywa alkoholu, spożycie alkoholu „kilka razy w miesiącu” deklaruje 17,31% respondentów, najmniejszy odsetek, 2,88%, spożywa alkohol codziennie,
- najczęściej wybieranym alkoholem jest piwo lub cydr, co wskazuje 51,19% respondentów, kolejnym popularnym wyborem jest wino, które spożywa 36,9% mieszkańców, mocne alkohole, takie jak whisky, koniak czy drinki z mocnymi alkoholami, preferuje 23,81% respondentów,
- najczęściej alkohol spożywany jest w domu, co wskazało 52,38% respondentów, imprezy rodzinne są miejscem konsumpcji dla 39,29% mieszkańców, u znajomych podczas niezorganizowanych spotkań alkohol spożywa 21,43% badanych, lokale gastronomiczne, takie jak restauracje, bary, kawiarnie, wybiera 20,24% respondentów, spożywanie alkoholu na świeżym powietrzu jest najrzadziej wybierane (16,67%), dodatkowo 46,43% respondentów pije alkohol rzadko w samotności, a 35,71% mieszkańców nigdy nie spożywa alkoholu w samotności,
- 46,43% respondentów wskazuje, że po spożyciu alkoholu praktycznie nie odczuwa jego wpływu, co może oznaczać umiarkowane spożycie, lekkie rozluźnienie i „szum” w głowie odczuwa 41,67% badanych, 8,33% respondentów odczuwa duże rozluźnienie ze nieznacznymi problemami z koordynacją ruchową, mową i krytycznym myśleniem. znaczne problemy z koordynacją, mową i krytycznym myśleniem odczuwa jedynie 2,38% ankietowanych,
- zdecydowana większość respondentów (90,48%) deklaruje, że nigdy nie wykonywała obowiązków w pracy pod wpływem alkoholu, 7,14% mieszkańców przyznaje, że rzadko zdarza im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu, a 2,38% deklaruje, że czasami, 73,08% mieszkańców deklaruje, że nigdy nie widziało osoby prowadzącej pojazd pod wpływem alkoholu, 16,35% respondentów rzadko widziało taką sytuację, a 8,65% czasami,
- większość respondentów (65,38%) zadeklarowała, że nie widziała kobiet w ciąży spożywających alkohol, 16,35% respondentów widziało kobiety w ciąży spożywające alkohol,
- w kontekście oceny spożycia alkoholu w gminie na przestrzeni lat 33,65% respondentów wskazało, że trudno powiedzieć, czy spożycie to w ich miejscowości wzrasta czy maleje, 29,81% uważa, że spożycie alkoholu wzrasta, a 27,88% twierdzi, że jest stałe, tylko 8,65% respondentów uważa, że spożycie alkoholu maleje, te wyniki sugerują, że spożycie alkoholu w miejscowości może być stabilne lub rosnące, co wymaga dalszego monitorowania i odpowiednich działań prewencyjnych.

2) Problem uzależnień od alkoholu wśród uczniów klas 4-8

Wyniki ankiety pokazują, że żaden z badanych uczniów (100% respondentów) nie próbował napojów alkoholowych. Świadczy to o skuteczności działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do młodzieży w gminie. Brak prób spożycia alkoholu wśród badanej młodzieży może być wynikiem efektywnych programów edukacyjnych i kampanii informacyjnych na temat szkodliwości alkoholu. Ważne jest kontynuowanie i rozwijanie takich programów, aby utrzymać ten pozytywny trend.

3) Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców

- zdecydowana większość mieszkańców (94,23%) zadeklarowała, że nie zażywa środków psychoaktywnych, niewielki odsetek respondentów przyznał się do sporadycznego zażywania tych substancji, z czego jedynie 0,96% zażywa środki psychoaktywne kilka razy w tygodniu,
- główne powody zażywania środków psychoaktywnych to „przyjemność/relaksacja” (66,67%) oraz „ciekawość” (50%), a „presja grupy” została wskazana przez 16,67% respondentów jako powód sięgnięcia po narkotyki,
- najczęściej zażywanymi substancjami są „marihuana lub haszysz” (50%), co wskazuje na ich dominującą pozycję wśród dostępnych narkotyków, inne substancje, takie jak „amfetamina”, „ekstazy”, „inne formy konopi” oraz „leki uspokajające, nasenne, przeciwbólne o zastosowaniu niemedycznym” zażywało po 16,67% respondentów,
- odpowiedzi na pytanie dotyczące ostatniego zażycia środków psychoaktywnych rozkładają się równo między „ponad rok temu”, „w ostatnim roku” oraz „w ostatnim miesiącu” (po 33,33% respondentów), dodatkowo większość mieszkańców (66,67%) nigdy nie zażywała środków psychoaktywnych w samotności, co może wskazywać na towarzyski charakter używania tych substancji, jednak 33,33% respondentów przyznaje, że często zażywa narkotyki samemu,
- większość respondentów (69,23%) nie wie, jak łatwo jest zdobyć środki psychoaktywne w ich miejscowości, jednak 22,12% uważa, że zdobycie narkotyków jest łatwe, co może wskazywać na dostępność tych substancji w gminie, dodatkowo 76,92% respondentów nie zna miejsc, gdzie można kupić narkotyki w ich miejscowości, co może świadczyć o ograniczonej wiedzy lub dostępności, 12,5% zna takie miejsca w centrum miejscowości, a 11,54% zna konkretną osobę, u której można je zdobyć,
- większość respondentów (77,88%) uważa, że zażywanie środków psychoaktywnych jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia, kolejne 11,54% respondentów zgadza się z tym stwierdzeniem, choć mniej zdecydowanie (raczej tak).

4) Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród uczniów klas 4-8

- wszyscy badani uczniowie (100%) zadeklarowali, że nigdy nie zażywali narkotyków ani dopalaczy, ten wynik sugeruje, że dzieci i młodzież w gminie mają zdrowe podejście do unikania tych substancji, co może być efektem skutecznej edukacji i profilaktyki, dodatkowo zdecydowana większość uczniów (89,29%) uważa, że zażywanie narkotyków i dopalaczy jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia, a 8,93% uważa, że jest raczej szkodliwe, jedynie 1,79% uczniów miało wątpliwości co do szkodliwości tych substancji, odpowiadając, że są one raczej nieszkodliwe.

5) Problem uzależnień od nikotyny wśród uczniów klas 4-8

- przeważająca większość uczniów (96,43%) nigdy nie próbowała palić papierosów, tylko 3,57% badanych przyznało, że próbowało palić kilka razy, żaden uczeń nie pali regularnie ani często, ten wynik wskazuje na niski poziom zainteresowania paleniem wśród młodzieży, co jest pozytywnym sygnałem dla działań profilaktycznych,
- większość uczniów (85,71%) wie, czym są e-papierosy, co może wynikać z powszechnej dostępności informacji na ten temat, jednak 14,29% uczniów nie ma wiedzy na temat e-papierosów, istnieje potrzeba dalszej edukacji, aby zwiększyć świadomość na temat zagrożeń związanych z używaniem e-papierosów,
- znacząca część uczniów (39,58%) nie jest pewna, czy ich rówieśnicy używają e-papierosów, podczas gdy 33,33% uważa, że tak, a 27,08% uważa, że nie, taki rozkład odpowiedzi sugeruje potrzebę bardziej szczegółowego monitorowania i badań dotyczących konsumpcji e-papierosów wśród młodzieży, większość uczniów (97,92%) nigdy nie używała e-papierosów, tylko 2,08% używa je codziennie,
- niski poziom używalności e-papierosów wśród młodzieży może świadczyć o skutecznych działaniach prewencyjnych, uczniowie mają mieszane opinie na temat bezpieczeństwa e-papierosów w porównaniu do tradycyjnych papierosów: 37,5% uważa, że e-papierosy są zdecydowanie mniej bezpieczne, 27,08% nie ma zdania, a 18,75% uważa, że są raczej mniej bezpieczne, mniejsza część (16,67%) uważa e-papierosy za raczej lub zdecydowanie bezpieczniejsze, jednak większość uczniów (70,83%) uważa, że e-papierosy są uzależniające tak samo jak tradycyjne papierosy, 25% nie ma zdania, a 4,17% uważa, że są uzależniające w mniejszym stopniu.

6) Problem przemocy wśród dorosłych mieszkańców

- 25,96% ankietowanych zna osoby doświadczające przemocy w domu, podczas gdy 44,23% nie zna takich osób, większość badanych nie ma bezpośredniego kontaktu z osobami doświadczającymi przemocy, co wskazuje na ukryty charakter tego zjawiska,
- w kontekście doświadczania przemocy przez badanych, 64,42% mieszkańców nigdy nie doświadczyło przemocy, ale 25,96% wskazało, że doświadczyli jej ponad 12 miesięcy temu, 5,77% w ostatnich 12 miesiącach, a 3,85% w ciągu ostatnich 30 dni,
- wyniki sugerują, że przemoc jest obecna w społeczności, choć nie jest dominującym doświadczeniem większości mieszkańców,
- najczęściej zgłaszane formy przemocy to: psychiczna (62,16%), fizyczna (48,65%), ekonomiczna (24,32%), mobbing (13,51%), seksualna (5,41%), zaniedbanie (5,41%), przemoc psychiczna jest najbardziej powszechna, co może wskazywać na jej trudniejszą do zidentyfikowania naturę oraz potrzebę szczególnej uwagi na ten rodzaj przemocy,
- najczęściej wskazywani sprawcy to ojciec/opiekun (18,92%), matka/opiekunka (13,51%), mąż/zona (13,51%), partner/partnerka (8,11%), przemoc występuje w różnorodnych relacjach społecznych, co podkreśla potrzebę wszechstronnych działań prewencyjnych i wsparcia,
- 85,58% badanych nigdy nie stosowało przemocy, ale 6,73% przyznało, że stosowało przemoc ponad 12 miesięcy temu, 3,85% w ostatnich 12 miesiącach, a 3,85% w ciągu ostatnich 30 dni, wyniki sugerują, że większość mieszkańców nie stosuje przemocy, ale istnieje mniejsza grupa osób, które przyznają się do takich zachowań,
- większość (86,67%) sprawców przemocy nie była pod wpływem substancji odurzających, ale 20% było pod wpływem alkoholu, istnieje związek między stosowaniem przemocy a zażywaniem substancji psychoaktywnych, szczególnie alkoholu, co podkreśla potrzebę edukacji na ten temat,
- 71,15% badanych uważa, że nie ma okoliczności usprawiedliwiających przemoc, ale 12,5% uważa, że takie okoliczności istnieją, większość respondentów odrzuca przemoc, co wskazuje na rosnącą świadomość społeczną, jednak obecność osób usprawiedliwiających przemoc podkreśla potrzebę dalszej edukacji,
- 63,46% respondentów nie popiera stosowania kar fizycznych wobec dzieci, 24,04% nie wie, a 12,5% popiera takie metody wychowawcze, przewaga przeciwników kar fizycznych świadczy o rosnącej świadomości negatywnych skutków takich praktyk, jednak znaczna liczba osób niepewnych lub popierających kary fizyczne wskazuje na potrzebę dalszej edukacji na ten temat,

- w kwestii cyberprzemocy, 48,08% badanych nigdy jej nie doświadczyło, ale 23,08% doświadczyło wyzywania i wulgaryzmów, a tyle samo wyłudzenia pieniędzy, cyberprzeoc, choć mniej powszechna, jest istotnym problemem, z którym zmagają się mieszkańcy, co wymaga odpowiednich działań prewencyjnych i edukacyjnych, 87,5% respondentów nigdy nie stosowało cyberprzemocy, jednak 5,77% przyznało się do wyzywania innych online.

7) Problem przemocy wśród uczniów klas 4-8

- uczniowie uważają, że agresję i przemoc wśród młodzieży najczęściej wywołują uzależnienia od alkoholu, narkotyków, dopalaczy (75%) oraz problemy rodzinne (66,07%), znaczącymi czynnikami są również problemy psychiczne (60,71%) oraz wpływ środowiska i znajomych (55,36%),
- doświadczenie przemocy: 26,79% uczniów przyznało, że doświadczyło przemocy, co wskazuje na potrzebę działań przeciwdziałających przemocy oraz wsparcia dla ofiar, najczęściej przemoc wobec uczniów stosowali koledzy/koleżanki ze szkoły (60%) oraz znajomi/przyjaciele (53,33%), to sugeruje, że przemoc rówieśnicza jest istotnym problemem,
- najczęstszymi formami przemocy były groźby, zastraszanie i upokarzanie (73,33%), oraz przemoc fizyczna (66,67%), dodatkowo 60% uczniów stwierdziło, że osoby stosujące wobec nich przemoc nie były pod wpływem substancji psychoaktywnych,
- w kwestii stosowania przemocy przez uczniów, większość (92,86%) nie stosowała przemocy wobec innych, jednak 7,14% przyznało się do takich zachowań, przemoc była najczęściej skierowana wobec znajomych/przyjaciół (75%) oraz kolegów ze szkoły (75%),
- najczęściej uczniowie stosowali przemoc fizyczną (100%), dodatkowo 39,29% uczniów uważa, że w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami, podczas gdy 30,36% jest tego niepewnych,
- w razie chęci poszukiwania pomocy dotyczącej problemu przemocy, uczniowie najczęściej zwróciliby się o pomoc do rodziców/opiekunów (82,14%) oraz nauczycieli (57,14%), ważnymi źródłami wsparcia są również znajomi/przyjaciele (41,07%) i specjaliści (41,07%),
- w kwestii cyberprzemocy, uczniowie najczęściej identyfikują cyberprzemoc jako naśmiewanie się z kogoś w internecie (66,07%) oraz publikowanie obraźliwych treści (60,71%),
- doświadczenie cyberprzemocy: 66,07% uczniów nigdy nie doświadczyło cyberprzemocy, jednak 23,21% spotkało się z wyzywaniem i wulgaryzmami, dodatkowo większość uczniów (92,86%) nigdy nie stosowała cyberprzemocy, lecz 8,93% przyznało się do takich działań.

8) Problem uzależnień behawioralnych wśród dorosłych mieszkańców

- większość mieszkańców (55,77%) nie jest świadoma, czym są uzależnienia behawioralne, konieczne jest prowadzenie szeroko zakrojonej edukacji, aby zwiększyć świadomość społeczeństwa na temat uzależnień behawioralnych, ich objawów i skutków,
- istnieje znaczny odsetek mieszkańców, którzy odczuwają wewnętrzny przymus korzystania z różnych urządzeń i aktywności, takich jak telefon komórkowy (33,65%), komputer i internet (21,15%), a także nadmierne myślenie o pracy (18,27%), programy prewencyjne są niezbędne, aby pomóc w identyfikacji i zarządzaniu tymi uzależnieniami na wczesnym etapie,
- zdecydowana większość mieszkańców (85,58%) codziennie korzysta z urządzeń elektronicznych, mieszkańcy korzystają z internetu głównie do social mediów (75,27%), poszerzania wiedzy (61,29%) oraz słuchania muzyki (56,99%),
- 51,04% badanych przyznaje, że trudno byłoby im funkcjonować bez telefonu komórkowego, co wskazuje na potencjalne uzależnienie,
- większość mieszkańców nie brała udziału w konkursach SMS (83,65%) ani nie grała na automatach (95,19%) w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Tylko niewielki odsetek badanych angażował się w zakłady bukmacherskie (17,31% grało kilka razy), mimo niskiego zaangażowania w hazard, edukacja o ryzykach związanych z tego typu aktywnościami powinna być kontynuowana.

9) Problem uzależnień behawioralnych wśród uczniów klas 4-8

- większość badanych (76,79%) nie zna pojęcia uzależnień behawioralnych, co wskazuje na potrzebę edukacji w tym zakresie, dodatkowo 69,64% uczniów korzysta z urządzeń elektronicznych codziennie, co może prowadzić do problemów zdrowotnych i społecznych,
- uczniowie poświęcają zbyt dużo czasu na surfowaniu po interencje, 58,97% badanych poświęca na internet 1-3 godziny dziennie, co wskazuje na możliwe uzależnienie od sieci,
- uczniowie najczęściej korzystają z internetu dla kontaktów towarzyskich (78,57%) i rozrywki, co może odciągać ich od nauki i zdrowych aktywności,
- większość uczniów (71,43%) nie identyfikuje siebie z problemem nadmiernego korzystania z internetu, mimo zauważalnych objawów,
- tylko 39,29% badanych ma zainstalowaną blokadę rodzicielską, co podkreśla potrzebę większej ochrony przed nieodpowiednimi treściami,
- zdecydowana większość uczniów (94,64%) nie udostępniłaby danych osobowych obcej osobie, co wskazuje na dobrą świadomość zagrożeń,
- w kwestii poczucia dyskryminacji z powodu braku dostępu do technologii, 23,21% uczniów czuło się odrzuconych z powodu braku dostępu do urządzeń elektronicznych, co może prowadzić do izolacji społecznej.

10) Problemy społeczne według pracowników instytucji pomocowych

- najbardziej widocznym problemem wśród mieszkańców gminy, z perspektywy pracowników instytucji pomocowych, jest alkoholizm, wskazany przez 81,48% ankietowanych, oprócz alkoholizmu, istotnymi problemami są uzależnienia behawioralne (59,26%), nikotynizm (40,74%) oraz przemoc domowa (14,81%), ta różnorodność wskazuje na kompleksowy charakter wyzwań, które wymagają skoordynowanych działań,
- najczęściej wskazywanym powodem występowania problemów społecznych jest alkoholizm (51,85%), a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz niezaradność życiowa (po 44,44%),
- najbardziej narażoną grupą społeczną są nieletni (59,26%), a następnie osoby ubogie (37,04%), oznacza to, że młodzież oraz osoby z niższych warstw społecznych wymagają szczególnej uwagi,
- większość pracowników (51,85%) nie ma wiedzy na temat zmiany w spożyciu alkoholu na terenie gminy, co sugeruje potrzebę dalszego monitorowania tego zjawiska, a ponad połowa ankietowanych (51,85%) spotkała się z uzależnieniami behawioralnymi, głównie związanymi z internetem (92,86%),
- według badanych, większość osób uzależnionych nie zgłasza się samodzielnie po pomoc (96,3%),
- problem przemocy domowej dostrzega 48,15% pracowników, zdominowany przez przemoc psychiczną (92,31%) i fizyczną (76,92%), to podkreśla potrzebę wsparcia i działań profilaktycznych w rodzinach.

11) Rekomendacje:

Celem niniejszej diagnozy było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących **Gminę Szeków** w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz pracowników instytucji pomocowych. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego oraz przeprowadzonej analizy porównawczej.

Rekomendowane działania profilaktyczne wynikające z przeprowadzonych badań:

- w kwestii spożywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych wśród nieletnich, należałoby prowadzić monitoring tego problemu oraz organizować spotkania edukacyjne zarówno z uczniami, jak i rodzicami na temat zagrożeń wynikających z tego typu uzależnień. W związku z tym zalecana jest dalsza realizacja kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, papierosów, narkotyków oraz dopalaczy, a także uzależnień behawioralnych,

- w szkole należy realizować programy profilaktyczne rekomendowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
- w opinii młodzieży podejmowane działania profilaktyczne są dla nich ciekawe i chętnie w nich uczestniczą, dlatego warto organizować warsztaty profilaktyczne z udziałem specjalistów oraz pogadanki z wychowawcami w szkole. W związku z tym ważne jest także edukowanie pedagogów, wychowawców oraz nauczycieli, aby wyposażyć ich w umiejętności potrzebne do prowadzenia świadomej profilaktyki szeroko pojętych uzależnień.

Profilaktyka uzależnień chemicznych powinna być prowadzona na kilku poziomach, aby spełniała swoją rolę:

Profilaktyka uniwersalna – są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Zaleca się:

- wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych,
- wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez mentorów/tutorów, programów liderkich i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia,
- utrzymywanie dobrych relacji z innymi niż rodzice kompetentnymi i troskliwymi osobami dorosłymi (np. dziadkami, nauczycielami, mentorami) jest jednym z ważnych czynników chroniących i wspierających prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży,
- wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań - rekomenduje się, aby działania te miały formę warsztatów i spotkań z ekspertami, ponieważ jest to najbardziej lubiana i skuteczna forma profilaktyki dla tej grupy,
- organizację kursów radzenia sobie ze stresem, usprawniania komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie z negatywnymi emocjami,
- wzmacnianie asertywnych zachowań, pewności siebie i samoakceptacji poprzez zajęcia z terapeutami zajęciowymi,
- zorganizowanie kampanii informacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia jak alkohol oraz narkotyki wpływają na organizm człowieka oraz funkcjonowanie społeczności, poprzez kampanie w social mediach,
- rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży na temat przemocy, agresji i konfliktów między uczniami, a także zmotywowanie ich do nauki szkolnej,

- rekomenduje się edukację rodziny pod względem problemów uzależnień i zasięgnięcia pomocy w wypadku występowania przemocy. Edukacja może mieć formę kampanii społecznej oraz warsztatów i spotkań z ekspertami (w formie stacjonarnej lub online). Prowadzenie lokalnych kampanii i innych działań edukacyjnych, mających na celu podniesienie wiedzy społeczeństwa na temat szkodliwości i skutków przyjmowania substancji uzależniających.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Profilaktyka selektywna jest więc przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym. Rekomenduje się:

- zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy,
- specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Tym rodzinom powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogliby uzyskać wsparcie i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów,
- przeprowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym w gminie,
- opracowanie lokalnej kampanii na rzecz zwiększenia świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców alkoholu i uwrażliwienia ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Zaleca się:

- zwiększenie dostępności do placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu, wspieranie działań rehabilitacyjnych i grup wsparcia – stworzenie możliwości resocjalizacji osób uzależnionych. Zalecane jest, aby poza uczestnictwem w psychoterapii osoby uzależnione korzystały również z oferty ruchów samopomocowych,
- zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępu do istniejących form wsparcia,
- wspieranie działalności środowisk abstynenckich, zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym, zwiększanie dostępności

i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym,

- wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią,
- wyrównywanie szans może zostać przeprowadzone w różnorodny sposób, m.in. opracowanie programów profilaktycznych przeciwdziałających problemom społecznym w rodzinach, wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego lub wspieranie rodzin i form zastępczych w opiece nad dzieckiem. Działanie to znajduje uzasadnienie w fakcie, iż to rodzina jest podstawową komórką społeczną i to od jej kondycji zależy rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.

3. Problemy społeczne związane z ograniczeniem aktywności zawodowej mieszkańców Gminy Szeków

Liczba zarejestrowanych osób poszukujących pracy:

	<i>Gmina Szeków</i>			
	2021	2022	2023	2024
<i>Ogółem</i>	249	253	231	223
<i>- kobiet</i>	119	124	114	101
<i>z prawem do zasiłku</i>	24	27	24	14
<i>- mężczyzn</i>	11	14	11	8
<i>- kobiet</i>	13	13	13	6
<i>Do 25 roku życia</i>	57	55	55	56
<i>Długotrwale bezrobotni</i>	174	176	163	156
<i>Powyżej 50 roku życia</i>	29	28	26	32

/Podstawa: informacja Powiatowego Urzędu Pracy w Makowie Maz., stan na dzień 31.10.2024 r./

Utrzymująca się sytuacja związana z bezrobociem, a jego strukturalny charakter stanowi jeden z głównych czynników ryzyka nasilania się problemów alkoholowych i zaburzeń o charakterze niedostosowania społecznego. Brak pracy, konieczność poszukiwania pracy poza miejscem zamieszkania ograniczają możliwość samodzielnego zaspokojenia potrzeb materialnych rodzin, sprzyjają reakcjom i zachowaniom frustracyjnym. Skutkiem, czego może być powstawanie negatywnych mechanizmów redukcji napięć, w tym poprzez nadużywanie alkoholu, a dalszą tego konsekwencją mogą być zachowania agresywne i przemoc w rodzinach.

Związane z tym osłabienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny naraża w sposób szczególny dzieci na poszukiwanie alternatywnych form aktywności, w tym destrukcyjnych – związanych ze spożywaniem alkoholu i kontaktem z innymi substancjami psychoaktywnymi.

4. Dostępność napojów alkoholowych

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Szelków

	2021	2022	2023	2024
- ogółem, w tym:	13	12	12	12
- zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwo:	13	12	12	12
- zawierających do 4,5% - 18% alkoholu z wyjątkiem piwa:	8	8	8	8
- zawierających powyżej 18% alkoholu:	11	11	11	11

Biorąc pod uwagę powyższe dane należy wskazać, iż na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadało: w 2024 r. - 300, w 2023 r. – 302, w 2022 r. – 305 mieszkańców. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych systematycznie rośnie więc dostępność maleje.

Powyższe dane obejmują łączną liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem, jak i w miejscu sprzedaży.

5. Stan ładu i bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Szelków – zjawiska związane z problemami alkoholowymi i narkotykowymi:

	2021	2022	2023	2024
1)zakłócenie ładu i porządku – ilość wykroczeń popełnionych po spożyciu alkoholu i środków odurzających:	12	14	16	7
2)liczba wypadków drogowych w tym:	4	4	4	4
a) zabici	-	1	1	1
b) ranni	6	5	5	4
4) liczba kolizji drogowych	34	29	36	22
5) nietrzeźwi kierujący pojazdami	10	14	7	6
6) liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia w policyjnym pomieszczeniu dla osób zatrzymanych	2	3	5	1
7) liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskich Kart”	8	9	6	2
8) spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazom	6	0	0	12
9) sprzedaż napojów alkoholowych bez zezwolenia	0	0	0	0
10) sprzedaż alkoholu nieletnim	0	0	0	0
11) zgony po spożyciu alkoholu	0	0	0	0
12) liczba osób zatrzymanych od zarzutu posiadania narkotyków	1	2	25	5
13) interwencje wobec osób nadużywających alkohol, w tym:	66	89	59	35
a) domowe	54	84	41	23
b) miejsce publiczne	12	5	18	22

/Podstawa: Informacja Komendanta Komendy Powiatowej Policji w Makowie Mazowieckim, stan na 31.10.2024 r./

6. Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szelkowie na rzecz rodzin z problemami alkoholowymi

W 2024 roku ze świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szelkowie korzystało 4 rodziny, w których stwierdzono występowanie problemu alkoholowego. W rodzinach tych wychowuje się 10 dzieci do 18 roku życia.

Przy udzielaniu pomocy materialnej rodzinom uwzględnia się starania osób uzależnionych danej rodziny w walce z przewyciężeniem nałogu (korzystanie z pomocy psychologa, pedagoga, Poradni Rodzinnej).

/Podstawa: Informacja Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szelkowie, stan na 31.10.2024r./

7. Przemoc w rodzinie

Zjawisko przemocy w sposób ścisły wiąże się z problemem alkoholowym występującym w rodzinach. Statystyki podają, że większość sprawców czynów kwalifikowanych przez Kodeks Karny jako fizyczne lub psychiczne znęcanie się nad członkami rodziny bądź też zaniedbanie w stosunku do osób najbliższych działa pod wpływem alkoholu lub innych środków psychotropowych.

W 2023 r. Komenda Powiatowa Policji w Makowie Mazowieckim w ramach procedury „Niebieskie Karty” sprawowała nadzór nad 6 rodzinami (w 2022 r. nad 9 rodzinami, w 2021 r. nad 8 rodzinami), w których wystąpiły sytuacje znamionujące stosowanie przemocy domowej. W 2024 r. do dnia uchwalenia Programu sprawowano nadzór nad 2 rodzinami.

Do Punktu Dyżurów Pełnomocnika Wójta Gminy ds. Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Szelkowie z sytuacją kryzysową zgłosiło się w 2023 r. 7 rodzin.

ROZDZIAŁ III

Główny cel i cele szczegółowe programu

1. Głównym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 - 2028 jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, środków psychoaktywnych i wynikających z uzależnień behawioralnych, podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie szkodliwości spożywania alkoholu, używania substancji psychoaktywnych i zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych, podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury i wzorców spożywania napojów alkoholowych oraz prowadzenia skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.
2. Cele szczegółowe programu:
  - 1) ograniczanie występowania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, zazywania środków psychoaktywnych, dotyczących zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych i występowaniem przemocy w rodzinie,
  - 2) zmniejszanie i eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, narkotyków i wynikających z uzależnień behawioralnych,
  - 3) ograniczanie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego, wywołanych nadużywaniem alkoholu, substancji psychoaktywnych i spowodowanych przez uzależnienia behawioralne oraz występowaniem przemocy w rodzinie,
  - 4) ograniczanie nadużywania alkoholu oraz używania substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
  - 5) podnoszenie świadomości społecznej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii, wynikających z zagrożeń behawioralnych i występowaniu przemocy w rodzinie,
  - 6) zwiększanie zaangażowania lokalnych społeczności poprzez wspieranie działań o charakterze profilaktycznym (placówki oświatowe, kulturalne, sportowe, organizacje pozarządowe),
  - 7) prowadzenie zdrowego stylu życia, poprzez inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć mających na celu doprowadzenie do zmiany obyczajów w zakresie spożywania napojów

alkoholowych, postrzegania narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych. Poprawa świadomości w zakresie przeciwdziałania przemocy i innych zjawisk patologicznych, w tym behawioralnych,

- 8) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, uzależnieniom behawioralnym oraz przemocy w rodzinie,
- 9) ograniczanie skali występowania zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży poprzez realizację działań profilaktycznych,
- 10) zwiększanie dostępności i pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, dotkniętych przemocą oraz członków ich rodzin,
- 11) oddziaływanie na osoby nadużywające alkohol, zażywające narkotyki i inne substancje psychoaktywne, uzależnionych od zagrożeń behawioralnych oraz udzielanie pomocy ich rodzinom,
- 12) wspieranie działań mających na celu motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Podstawowe strategie zmierzające do uzyskania realizacji zadań programu

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, używających substancji psychoaktywnych, zagrożonych uzależnieniami behawioralnymi, a także osób i członków ich rodzin doznających przemocy poprzez:

- 1) organizacja zajęć z terapeutami zajęciowymi w celu wzmacniania asertywnych zachowań, pewności siebie i samoakceptacji,
- 2) organizacja warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat przemocy, agresji i konfliktów między uczniami, a także zmotywowanie ich do nauki szkolnej,
- 3) udostępnienie wstępnej pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym i współuzależnionym w Punkcie dyżurów czynnym 4 godziny tygodniowo,
- 4) motywowanie i informowanie o możliwości podjęcia leczenia odwykowego,
- 5) współdziałanie z instytucjami zajmującymi się profilaktyką problemów alkoholowych i profilaktyką narkomanii oraz pomocą osobom uzależnionym (placówki odwykowe, grupy samopomocowe),

- 6) kierowanie na badania i opłacenie kosztów biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, substancji psychoaktywnych,
- 7) współpraca z sądem, policją, służbą zdrowia, szkołami, parafiami oraz osobami fizycznymi, które podejmują działania na rzecz trzeźwości, nieużywania środków psychoaktywnych oraz podejmują działania mające na celu przeciwdziałania przemocy, zapobieganie negatywnym zachowaniom wynikających z uzależnień behawioralnych,
- 8) dofinansowanie Poradni Rodzinnej w Makowie Mazowieckim.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii, uzależnienia behawioralne, przemoc w rodzinie - pomocy społecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:

- 1) edukacja rodziny pod względem problemów uzależnień i zasięgnięcia pomocy w przypadku występowania przemocy w formie kampanii społecznej, warsztatów, spotkań z ekspertami,
- 2) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- 3) prowadzenie przez punkt dyżurów poradnictwa dla osób najbliższych stykających się z uzależnieniami oraz doświadczających przemocy w rodzinie,
- 4) udział w szkoleniach i konferencjach zwiększających kompetencje w zakresie pomocy rodzinom osób uzależnionych i w których dochodzi do zjawiska przemocy domowej,
- 5) wdrażanie „Niebieskich Kart” - procedury interwencji w sprawach przemocy domowej,
- 6) przeszkolenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie rozpoznawania, diagnozy, zapobiegania oraz leczenia choroby alkoholowej,
- 7) finansowanie zajęć logopedy i psychologa dla dzieci i młodzieży z rodzin, w których występuje problem alkoholizmu,
- 8) dofinansowanie działań i programów związanych z opieką psychologiczną i prawną dla rodzin dotkniętych problemem przemocy realizowaną przez instytucje, organizacje pozarządowe, kościół,
- 9) koordynowanie działań dotyczących pomocy ofiarom przemocy poprzez współpracę z Policją, GOPS, Zespołem Interdyscyplinarnym, szkołami, przedstawicielami ochrony zdrowia oraz organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi realizującymi programy

przeciwdziałania przemocy domowej,

- 10) zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy,
- 11) prowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym,
- 12) organizacja i udział w lokalnych i ponadregionalnych kampaniach na temat przeciwdziałania przemocy i agresji.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych poprzez:

- 1) wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych,
- 2) prowadzenie edukacji dla dzieci i młodzieży w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 3) finansowanie realizowanych w szkołach programów profilaktycznych, kampanii edukacyjnych dla dzieci, młodzieży oraz rodziców na temat wszystkich uzależnień (udział w kolejnej edycji programu „Zachowaj Trzeźwy Umysł” oraz innych),
- 4) wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez mentorów/tutorów, programów lidarskich z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia,
- 5) dofinansowanie kosztów dożywiania dla dzieci uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych, w rodzinach których występują problemy alkoholowe,
- 6) finansowanie/dofinansowanie wypoczynku z elementami profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy w rodzinie dla dzieci i młodzieży,

- 7) dofinansowanie kosztów zakupu sprzętu sportowego do prowadzenia zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży w świetlicach wiejskich, na boiskach, placach zabaw i placach rekreacyjno-sportowych,
- 8) dofinansowanie bieżących napraw i zabezpieczenie przed dewastacją zakupionego sprzętu sportowego do prowadzenia zajęć z dziećmi i młodzieżą,
- 9) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18-go roku życia,
- 10) nawiązanie współpracy z policją w celu zwiększenia liczby kontroli stanu trzeźwości kierowców oraz dystrybucji materiałów edukacyjnych na temat problematyki alkoholowej,
- 11) upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, zagrożeń związanych z przemocą w rodzinie, w tym dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych,
- 12) prowadzenie pozalekcyjnych zajęć edukacyjnych w wymiarze 2 godzin lekcyjnych tygodniowo w Gminnym Centrum Edukacji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, problemów narkomanii i uzależnień behawioralnych poprzez:

- 1) zwiększanie dostępności do placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu, wspieranie działań rehabilitacyjnych i grup wsparcia,
- 2) wspieranie działalności środowisk abstynenckich,
- 3) finansowanie pobytu dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych na obozach organizowanych przez Fundacje, Stowarzyszenia i instytucje, których celem statutowym jest pomoc osobom zagrożonym zjawiskiem alkoholizmu,
- 4) wspieranie inicjatyw społecznych propagujących zdrowy styl życia, promowanie życia bez nałogów, w szczególności wśród dzieci i młodzieży,

- 5) pomoc materialna i finansowa niezbędna przy organizacji imprez, wycieczek, wyjazdów propagujących zdrowy styl spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież,
- 6) finansowanie/dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów i psychologów,
- 7) podnoszenie kompetencji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członków zespołów interdyscyplinarnych realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez finansowanie /dofinansowanie udziału w szkoleniach, konferencjach, naradach.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art. 13¹ i art. 15 ustawy) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego poprzez:

- 1) kontrolę podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania przepisów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 2) utrzymanie obowiązujących na terenie gminy zasad usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości powyżej 4,5 % alkoholu,
- 3) prowadzenie szkoleń dla właścicieli i sprzedawców punktów sprzedaży alkoholowych.

6. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego realizowana będzie poprzez:

- 1) wzmocnianie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią,
- 2) wsparcie finansowe instytucji i przedsięwzięć służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych i ich rodzin,

- 3) wsparcie finansowe i materialne osób i rodzin, u których występuje zjawisko uzależnień (udokumentowana odpowiednimi zaświadczeniami) jest szczególnie trudna połączona np. z bezrobociem, chorobą, wielodzietnością.

ROZDZIAŁ IV

Realizatorzy programów

1. Pełnomocnik Wójta Gminy ds. Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.

Wynagrodzenie Pełnomocnika będzie pokrywane ze środków finansowych pochodzących z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Szelków.

1) za udział w posiedzeniu Komisji:

- Przewodniczący Komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 230 zł brutto,
- członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości 150 zł brutto.

Wypłata wynagrodzenia dokonywana jest na podstawie listy obecności.

2) członkom Komisji wykonującym inne czynności na polecenie Przewodniczącego Komisji przysługuje jednorazowe wynagrodzenie w kwocie 70,00 zł,

3) wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Szelków będzie pokrywane ze środków finansowych pochodzących z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szelkowie.

4. Szkoły.

5. Policja.

6. Placówki służby zdrowia.

7. Parafie.

8. Inne podmioty.

ROZDZIAŁ V
Finansowanie Programu

1. Program będzie finansowany ze środków finansowych pochodzących z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłat od napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300ml.
2. Ogólny przewidywany koszt Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028 na poszczególne lata jest określany w uchwale budżetowej.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Dariusz Bartosiewicz